

GANODERMA LUCIDUM és gyógyászati alkalmazása

**SZENTÁGOTHAÍ SZAKKOLLÉGIUM
Kávéházi Terefere**

***PTE TTK - E 429 - Halassy Olivér terem
2018. december 6.***

SZABÓ LÁSZLÓ GYULA prof. emeritus

MIKOLÓGIA – MIKROBIOLÓGIA – GYÓGYSZERÉSZI NÖVÉNYTAN

mikroszkópikus gombák

talajbiológia, növénykórtan, parazitizmus

példa: szklerócium (Sclerotinia, növénykórtan)

„nagygombák” – termőtest ehető vagy mérgező

ökológia, szünbiológia: talajélet, mikorriza,

farontók

TOXIKOLÓGIA

- növényi méreganyagok – speciális növényi metabolitok

alkaloidok: nikotin, morfin, koniin, atropin, kinin és a t.

- gombamérgek – speciális gombametabolitok

alkaloidok: ergot-lizergsav, muszkarin, indol és a t. (pl.

antibiotikumok; amanitin, falloidin, aflatoxin)

MIKOLÓGIAI SZAKIRODALOM – HÍRES MAGYAR MIKOLÓGUSOK

Hollós László akadémikus,
szekszárdi tanár

HOLLÓS LÁSZLÓ (1859-1940) akadémikus
földalatti gombák (szarvasgomba, pöfeteg)
Pécsi Mikológiai Csoport névadója

ISTVÁNFFI GYULA (1860-1930) akadémikus, szőlészeti kórtan

MOESZ GUSZTÁV (1873-1946) Magyarország mikobiotáinak
kritikai feldolgozása

SZEMERE LÁSZLÓ (1884-1974) Magyarország szarvasgombái

UBRIZSY GÁBOR (1919-1973) akadémikus, növénykórtan

BÁNHEGYI JÓZSEF (1911-1976) ELTE prof., csészegombák

VÖRÖS JÓZSEF (1929-1991) növényi kórokozó gombák

TÓTH SÁNDOR (1918-2014) mikrogombák gyűjteménye

BOHUS GÁBOR (1914-2005) nagygombák múzeumi

gyűjteménye, Agaricus

KALMÁR ZOLTÁN (1912-1999) gombaoktatás, ismeretterjesztés

Mikrogombák ismerete – alapmonográfia:

*Bánhegyi József, Tóth Sándor, Ubrizsy Gábor, Vörös József (1985-95):
Magyarország mikroszkópikus gombáinak határozókönyve I-III.
Akadémiai Kiadó, Budapest*

Makrogombák ismerete – legújabb, kritikai feldolgozás, hazai vonatkozásokkal kibővítve:

*Ewald Gerhardt, Locsmáncsi Csaba, Vasas Gizella
(2017): Gombászok kézikönyve. Cser Kiadó, Budapest
kb. ezer faj leírása színes fényképekkel*

*Helmut és Renate Grünert (1995): Gombák. Gunter
Steinbach sorozata. Magyar Könyvklub, Budapest
biológiai alapok, hasznos és mérgező fajok képekkel*

GYÓGYÁSZATI ÉRTÉKŰ MIKROGOMBÁK

Élesztőgombák (aszkomycéta és bazidiomicéta jellegűek)

élelmiszeripar, borászat, tejipar, húsipar, egyesek patogének

pl. *Saccharomyces cerevisiae*, *Candida spp.*, *Torulospora*,
Trichosporon

Penészgombák

*gyógyszeripar, élelmiszeripar, talajbiológia, egyesek erősen toxikusak
(aflatoxin, ochratoxin, trichotecén)*

pl. *Aspergillus*, *Penicillium*, *Rhizopus*, *Trichoderma*

Anyarozs – *Claviceps purpurea* (termesztés: Békésy Miklós, 1902-1980)

ergot-alkaloidok (gyógyszeripar), régen Szent Antal tüze, ma LSD

GYÓGYÁSZATI ÉRTÉKŰ MAKROGOMBÁK – „mikoterápia”

- főleg beta-glikánok miatt „immunstimuláns”, koleszterincsökkentő,
előnyös diabetikus panaszok és magas vérnyomás esetén

PLEUROTUS OSTREARUS – késői laskagomba

**GANODERMA
LUCIDUM**

**pecsétviasz-
gomba**

(termesztve)

LENTINULA EDODES – shiitake

termesztik nálunk is

GRIFOLA FRONDOSA – ágas tapló

Magyarországon ritka, védett, de termeszthető

CLADOMERIS (POLYPORUS)

UMBELLATUS – túskegoma

Magyarországon elég ritka, védett!

TRAMETES VERSICOLOR - lepketapló

HERICIUM ERINACEUS – süngomba

Magyarországon elég ritka, védett, de termesztető!

CORDYCEPS SINENSIS – kínai

hernyógomba

(itt darázstetemen)

Kalapos gyógygombákról hazai kutatás, ismeretterjesztés, mikoterápiás alkalmazás

Lelley János: *Gyógygombák*

Maszlavér Petra – PhD dolgozat 2008: *Ganoderma lucidum*
termeszthetősége (Corvinus Egyetem)

Szabó, Babulka, Fődi: *A pecsétviaszgomba (2011, DXN)*

Fődi Attila: *Gyógyhatású gombák a Kárpát-medencében.*
2014. Corvin Kiadó, Déva

Vasas G., Locsmáncsi Cs.: *Gombászok kézikönyve. 2017.*

Termékek forgalmazása

pl. Fachet József, Vargagomba, DXN stb.

pecsétviaszgomba

reishi (japán)

jongcsi (koreai)

lingzhi (kínai)

ROKONFAJOK MAGYARORSZÁGON:

Ganoderma applanatum – deres tapló

G. adspersum (europaeum) – vastagkérgű tapló

G. cupreolaccatum – rézvörös lakkostapló

G. carnosum – sötét lakkostapló

Távol-Keleten:

**G. sinense, G. atrum, G. australe, G. capense, G. luteum,
G. tenue, G. tropicum, G. tsugae**

FŐ HATÓANYAG és biológiai hatás:

vízoldékony heteropoliszacharidok, béta-(1,3)-D-glükánok, glikoproteinek: *nem specifikus immunmodulánsok (aktiválják a T-limfocitákat felületi proteinekhez kötődve)*

keserű ízű, citotoxikus triterpenoidok (ganoderin-savak): *gátolják a szteroidok bioszintézisét katalizáló enzimeket (HMG-reduktáz, farnezil-protein-transzferáz) és a foszfolipázokat*

ELŐNYÖS ÉLETTANI HATÁSOK:

antitumor hatás: immunválaszt fokozza, enyhíti a kemoterápia és a sugárkezelés mellékhatásait, szerepe lehet vírusos és baktériumos megbetegedések leküzdésében

vércukorszint-csökkentő, májvédő

vérnyomáscsökkentő, gyulladásgátló

LANG SHINING 1723:
*Fehér héja, fenyő és deres tapló, Palace
Museum, Beijing (forrás: Internet: Gano)*

GANODERMA APPLANATUM

HOGYAN TOVÁBB?